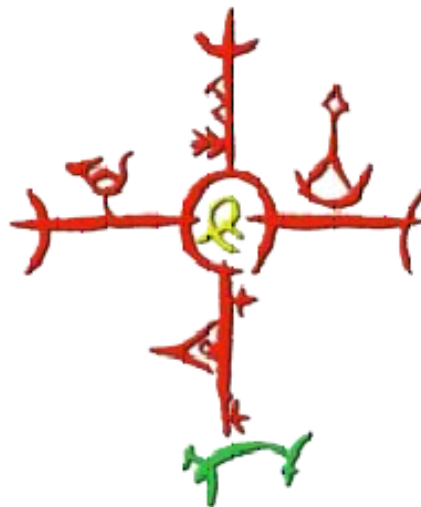

Norgga Sámiid Ríikkasearvi
Norske Samers Ríksforbund

NSR

NSRs 38. RIIKKAČOAHKKIMA BEAVDEGIRJI

Geassemánu 9.-11. beivviid 2006

Vuonnabađas ja Deanus

Ášši 1. Rahpan

1.1 Dohkkehit gohččuma

Ovttajienalaččat dohkkehuvvon

1.2 Dohkkehit áššelisttu

Čuovvovaš áššelistu ovttajienalaččat dohkkehuvvon:

Ášši 1. Rahpan

- 1.1 Dohkkehit gohččuma
- 1.2 Dohkkehit áššelisttu

Ášši 2. Vuodđudeapmi

- 2.1 Dohkkehit áirasiid fápmudusaid
- 2.2 Dohkkehit riikkačoahkkima čoahkkinortnega
- 2.3 Válljet njeallje čoahkkinjodiheadđi
- 2.4 Válljet njeallje beavdegirječálli
- 2.5 Válljet guokte beavdegirjevuolláičálli
- 2.6 Válljet njeallje jienastanlohkki
- 2.7 Válljet doaimmahuslávdegotti
- 2.8 Válljet eará riikkačoahkkinlávdegottiid

Ášši 3. 2005 – 2006 Jahkediedáhus

- 3.1 NSR riikkastivrra
- 3.2 NSR nuoraidlávdegotti
- 3.3 Sámi Oahppolávdegotti
- 3.4 NSR sámediggejoavkku čilgehus

Ášši 4. 2005 jahkerekedoallu oktan dárkkástusain

- 4.1 NSR riikkastivrra jahkerekedoallu
- 4.2 Dárkkástus
- 4.3 SOL– Sámi oahppolávdegotti jahkerekedoallu
- 4.4 Dárkkástus

Ášši 5. Servviid ovdanbuktimat

Ášši 6. Árvvoštallat 2005 sámediggeválgga

Ášši 7. Cealkámuš Davviriikkalaš Sámekonvenšuvdnii

Ášši 8. NSR davviguovlluid politihkka

Ášši 9. 2007 Doaimmaplánat

- 9.1 NSR riikkastivrra
- 9.2 NSR-Nuoraidlávdegotti
- 9.3 SOL – Sámi oahppolávdegotti

Ášši 10. 2007 bušeahtta, das maid miellahttodivatmáksu ja movt geavahit ruđaid Sámi

Áviissa–Áššu ossosiid vuovdimis

- 10.1 NSR - Válđoorganisašuvdna
- 10.2 NSR-Nuoraidlávdegoddi
- 10.3 SOL– Sámi oahppolávdegoddi

Ášši 11. Cealkámušat NSR 2006 riikkačoahkkimis (resolušuvnna)

Ášši 12. Válggat

- 12.1 Jodiheaddji
- 12.2 Riikkastivra
- 12.3 Nuoraidlávdegoddi
- 12.4 SOL-stivra
- 12.5 Válgalávdegoddi
- 12.6 Eará válggat

Ášši 2. Vuodđudeapmi

2.1 Dohkkehit áirasiid fápmudusaid

Áirasiid fápmudusat ovttajienalaččat dohkkehuvvon

2.2 Dohkkehit riikkačoahkkima čoahkinortnega

Čoahkinortnet ovttajienalaččat dohkkehuvvon

2.3 Válljet njeallje čoahkinjodiheaddji:

Čuovvovaččat välljejuvvojedje ovttajienalaččat: Gøran Lind, Janne Hansen, Camilla Brattland, Wenche Nergård. Vivi Pedersen välljejuvvui lassin sotnabeaivvi 11.06.06

2.4 Válljet njeallje beavdegirječáli:

Čuovvovaččat välljejuvvojedje ovttajienalaččat: Egil Utsi, Liv- Elin Wilhelmsen, Emma Margret Skåden, Paul Bendikk Jåma.

2.5 Válljet guokte beavdegirjevuolláičáli:

Čuovvovaččat välljejuvvojedje ovttajienalaččat: Beatrice Fløystad ja Lemet-Jon Ivvar

2.6 Válljet njeallje jienastanlohkki:

Čuovvovaččat välljejuvvojedje ovttajienalaččat: Fredrik Thomassen, Kristina Sara, Mikkel Aslak Logje ja Dagrún Marie Sara

2.7 Válljet doaimmahuslávdegotti:

Čuovvovaččat välljejuvvojedje ovttajienalaččat: Karen-Elle Gaup (jodiheaddji), Trond Are Anti, Synnøve Solbakken-Härkönen ja Lene Hansen

2.8 Válljet eará riikkačoahkkinnlávdegotti:

Čuovvovaččat välljejuvvojedje ovttajienalaččat Davviriikaid Sámekonvenšuvdna ja Davviguovlluid politihka doaimmahuslávdegoddái: Lemet-Jon Ivvar, Sven- Roald Nystø, Ing-Lill Pavall ja Ole Henrik Magga.

Ášši 3. 2005 – 2006 Jahkediedáhus

3.1. NSR riikkastivrras

Ovttajienalaččat mearriduvvon.

3.2. NSR nuoraidlávdegottis

Ovttajienalaččat mearriduvvon.

3.3. Sámi Oahppolávdegottis

Ovttajienalaččat mearriduvvon

Ášši 4. 2005 jahkereketoallu oktáin dárkkástusain

4.1. NSR riikkastivrra jahkerekedoallu

Ovttajienalaččat dohkkehuvvon

4.2. Dárkkástus.

Ovttajienalaččat dohkkehuvvon

4.3. SOL – Samioahppolávdegotti jahkerekedoallu

Ovttajienalaččat dohkkehuvvon.

4.4. Dárkkástus

Ovttajienalaččat dohkkehuvvon

Ášši 5. Servviid ovdanbuktimat

- Unjárgga sámiid searvi: Searvi oanehaččat mitalii searvvi doaimmaid birra. Dasto searvi attii sátnesajistis Jane Juuso Isak Saba guovddázis Vuonnabađas gii mitalii riikkačoahkkimii guovddáža doaimmaid birra.
- Stuornjárgga Sámenuorak: Stuornjárgga Sámenuorak jodiheadji Beatrice Fløystad mitalii searvvi doaimmaid birra.
- Máze sámiid searvi: Máze sámiid searvi jodiheadji Anne Márjá Gaup Eira mitalii searvvi doaimmaid birra.

Riikkačoahkkin váldá servviid ovdanbuktimiid vuhtii.

Ášši 6. Árvvoštallat 2005 sámediggeválgga

Martin Urheim, riikkastivrras ovddidii čuovvovaš mearrádusevttohusa:

2006 Riikkačoahkkin lea duđavaš bohtosiiguin ja mihttomeriid joksamiin 2005 Sámediggeválggain, ja šiehtadallanbohtosiiguin ovttasbargoguimmiiguin. Siskkáldas árvvoštallan galgá dahkkot organisašuvnna forain, nu ahte vásáhusat bohtet ávkin 2009 válggaide. Riikkačoahkkin gii tá buot eaktodáhtolaš ja virgáiduvvon bargiid geat dahke vejolažžan dahkkat ná buriid válggaid! Riikkačoahkkin lea hui duđavaš dainna ahte NSR lea sihkkarastán stivrejumi Sámedikkis, min iežamet Aili Kesitaloin presideantan. Mihttomearrin 2009 válggaide lea ahte NSRs lea buhtes eanetlohku Sámedikkis. Erenoamážit ferte Finnmárkku válgabiriid ovddasteapmi buoriduvvot.

Ovttajienalaččat mearriduvvon

Ášši 7. Cealkámuš Davvirriikaid Sámekonvenšuvdnii

Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) riikkačoahkkin 2006 čujuha Davviriikkalaš sámekonvenšuvnna evttohussii golgotmánu 26. beaivvi 2005 ja áigu rámidit Suoma-Norgga-Ruota-Sámi áššedovdi joavkku ođasmahtti buori barggu ovddas maid lea bargan hábmedettiin konvenšuvdnaevttohusa. Davviriikkalaš áššedovdit leat ovttajienalaččat nákcen vuhtii váldit sihke sámi vuoigatvuodaid ja stuorraservodaga dárbbuid dakkár vugiin mii heive boahhtevaš áiggiide ja davirriikkalaš riektevuogádaga rámmaide. Dát váikkuha sámi vuoigatvuodagažaldagaid muđuige, ja davviriikkalaš sámekonvenšuvnna barggu erenoamážit.

Riikkačoahkkin áigu maid rámiidit sámiid ovddeš buolvvaid geat leat bargan sámi vuoigatvuodaid bealde ja bargan ovttas riikkarájáid rastá. Dán oktavuodas áigu riikkačoahkkin erenoamážit rámidit Sámiráđi barggu, mii álggahii dán ášši. Davviriikkalaš sámiráđdi ásahuvvui 1956 danne go lei dáhttu ásahit ja organiseret sámiid ovttasbarggu

riikkarájáid rastá. Čielgasepmosit bohtá dát ovdan julggaštusas mii mearriduvvui sámekonferánssas Jielleváris 1971. Das čuožžu ná:

”mii sámít leat okta álbmot eaige riikkaráját galgga botket min oktasašvuoda”

NSR lea organisašuvnna iežas barggus bargan dán julggaštusa olis sámi vuoigatvuodaid bealde. NSR riikkačoahkkin lea duhtavaš dainna go NSR iešguđetládje lea searvan sámekonvenšuvnna ráhkkanan- ja hábmenbargguide áiggiid čađa. Sámekonvenšuvnna bargu álggahuvvui davviriikkalaš perspektiivvas sámekonferánssas Åres 1986. Dan rájes leat sámít ruoššabealde beassan searvat, vrd. earret eará sámekonferánssa Murmánskkas 1996. Áššedovdi joavkku bargu lea nannosit vuoduštuvvon sámepolitihkalaš bargui mii lea dáhpáhuvvan sámiid gaskkas riikkarájáid rastá guhká. Davviriikkalaš eiseválddiorgánat leat dorjon ja láchčán dili vai bargu sáhtii dahkkot.

Riikkačoahkkin čujuha dasa ahte davviriikkalaš sámekonvenšuvnna evttohus lea stuorra dokumeanta mii guoská mánggaid servodatsurggiide. Mii áigut sierranasat deattuhit ahte:

1. Vuoigatvuodakonvenšuvnna evttohus lea Suoma, Norgga ja Ruota sámiid vuosttaš oktasaš riektereguleren. Dakko bokte leage konvenšuvdnabargu ođasmahtti bargu min dahkko dálá áiggis ja bohtá das go davviriikkalaš stáhtat dohkkehedje sámiid oamastusa bokte ožžojuvvon vuoigatvuodaid, ja kodifiserejedje vuoigatvuodaid Lappekodisillen bokte 1751, - sámít leat okta álbmot ja sámiin lea vuoigatvuohta eallit boahhteággis, eaige riikkaráját mat dalle mearriduvvojedje galgan hehttet sámiid.

2. Ruošša bealde sámít eai leat mielde konvenšuvnnas, muhto lea deattuhuvvon ahte golbma konvenšuvdnastáhta berrejit láchčit dili vai sápmelaččat besset ovttasbargat eará sámiiiguin Ruošša bealde maid. Sámít, geat leat Ruošša stáhta riikkavuložat, ja orrot Suomas, Norggas dahje Ruotas, leat fárus konvenšuvnnas.

3. Evttohus lea stáhtariektevuogádaga ođastus. Sámekonvenšuvdna lea dakkár mas eará máilmmosiid eamiálbmogat ja stáhtat beroštit sakka. Dát leage stuorra hástalus sámiiide davviriikkain boahttevas áiggiid riikkaidgaskasaš eamiábmotvuoigatvuodabarggus.

4. Konvenšuvdnaevttohusa mearrádusain leat njuolggadusat dáid áššiin:

- sámi álbmoga dábálaš vuoigatvuodat
- sámiid stivren
- sámi giella ja kultuvra
- sámiid vuoigatvuohta eatnamiidda ja čáziide
- sámiid ealáhusat
- konvenšuvnna čađaheapmi ja ovddideapmi
- loahppamearrádusat

Riikkačoahkkin čujuha dasa ahte dát njuolggadusat leat hui dehálaččat sámi álbmoga boahtteáigái, sihke siskkáldas ovddidanvejolašvuodaid ektui ja stáhtaid ektui gos sámít leat riikkavuložat. NSR doarju davviriikkalaš sámekonvenšuvnna evttohusvuohtas riektenjuolggadusaid, nu go dat leat sátnáduvvon.

Riikkačoahkkin fuomášahtta ahte sámekonvenšuvnna evttohus šaddá váikkuhit:

- sámiid okta álbmogin ja Suoma, Norgga ja Ruota stáhtaeiseválddiid sihke riikkadásis ja riikkarájáhis perpektiivvas
- sámiid siskkáldas eallimii; giella, kultuvra, ealáhuseallin ja servodagat, ja riikkarájáhis sámi eiseválddiid huksenbarggu, sámi ášahusaid ja siviilla sámi servodaga ovddideapmi ja ovttasbargu riikkarájáid rastá.
Guktot dimenšuvnnat leat stuorra hástálussan boahtteáiggis. Sámit soitet šaddet politihkalaččat eambo beroštit dáid beliin boahttevaš áiggis.

Eará maid riikkačoahkkin áigu deattuhit, lea mo konvenšuvdna nanne ahte:

- sámit leat golmma riikka álgoálbmot; Suoma, Norgga ja Ruota
- sámiin lea vuoigatvuohta iešmearrideapmái álbmotrievttálaš njuolggadusaid ja dán konvenšuvnna mearrádusaid olis
- konvenšuvnna evttohuvvon vuoigatvuođat leat unnimusvuoigatvuođat
- stáhtat galget čájehit soahppevaš árvvosatnima sámi riekteipmárdusaide, duopmocealkima árbevieruide ja dábiide, ja váldit daid vuhtii lánkaásahusas ja riektegeavaheamis

Riikkačoahkkin čujuha dasa go sámekonvenšuvnna evttohus lea hábmejuvvon sámiid ja golmma riikka stáhtaeiseváldiid ovttasbarggu. Ovttasbarggu boahttevaš ovddideamis lea dehálaš ahte:

- Sámi ovddasteaddjit leat stáhtaovddasteddjiiguin ovttas dásis ja fárus soabadallanjoavkkuin go riikkat galget soabadit sámekonvenšuvnna
- Sámekonvenšuvdna galgá biddjojuvvot golmma Sámedikki ovdi dohkkejupmái, maŋŋá go lea vuolláičállon
- Stáhtat sáhttet ratifiseret konvenšuvnna easka maŋŋá go Sámedikkat leat konvenšuvnna dohkkehan
- Ásahuvvot galgá davviriikkalaš sámekonvenšuvnna bearráigeahččanlávdegoddi mii goziha konvenšuvnna čađaheami. Bearráigeahččanlávdegotti lahtut galget leat sorjakeahtes olbmot
- Vai sámekonvenšuvdna geavahuvvošii ovttaláhkái, de galget stáhtat atnit konvenšuvnna mearrádusaid riikka lánkan

Loahpas áigu riikkačoahkkin:

- ávžžuhit Sámedikkiid Suomas, Norggas ja Ruotas ovddidit oktasaš strategiijaid maid bokte bearráigeahččet sámekonvenšuvnna barggu sihke iežas álbmoga, stáhta ja eará eiseválddiid ektui, dain riikkain mas konvenšuvdna lea fámus.
- Čujuhit dasa ahte eará eamiálbmogiid doarjja lea dehálaš ovddasguvlui. Lunddolaš lea danna ahte Sámi parlamentáralaš ráđđi ja Sámeráđdi – áinnas Sámedikkiiguin ovttas – ovddidit dán barggu strategiijaid ja geahčadit makkár gaskavuodát galget leat riikkaidgaskasaš orgánaide mat lunddolaččat gullet dán oktavuhtii. Dása guoská maid sámekonvenšuvnna ovddidanbarggu dan nammii ahte oazžut Ruošša sámiid mielde konvenšuvdnii.
- Ávžžuhit Suoma, Norgga ja Ruota stáhtaeiseválddiid doarjut áššedovdi joavkku sámekonvenšuvnna evttohusa.

Ovttajienalaččat mearriduvvon

Ášši 8. NSR davviguovlopolitihkka

Riikkastivrra evttohus:

Duogáš

Davviguovlu lea min sámiid ruoktu, ja maiddá eará eamiálbmogiid ja álbmogiid ruoktu. Sámis leat duháhiid jagiid ássan olbmot ja čohkken máhtu ja gealbbu das mo birget dáid guovlluin. Otnáži leat mii geavahan ođasmahtti resurssaid dakkár vuogi mielde mii ii leat dagahan birrasa ovdii. Min geavaheapmi lea leamaš ceavzilis geavaheapmi.

Dál leat sihke našunalstáhtat, mat dárbbasit energiijagálduid, ja multinašunála fitnodagat beroštišgoahtán davviguovlluin. Sii háliidit viežžat ođasmahtekeahces resurssaid.

Ođđa ohcan- ja viežžanteknologiija mii ii dagat birrasa ovdii, ja dálkkádatrievdamat, dahket álkibun viežžat Barentsábi ođasmahtekeahces resurssaid, sihke Norgga bealde ja Ruošša bealde rájá.

Ođasmahtti resurssaid leat guhká geavahan mearas rittu olggobealde. Biodiversitehta dutkojuvvo ja kártejuvvo. Nu maid ekovuogádagat ja birastdilli. Juohkeláhkái geahččaluvvo guorahallat váikkuhusaid.

Našunalstáhta háliida cealkit suverenitehta guovlluide vai besset rikkis luondduresurssaide, sihke ođasmahtti ja ođasmahtekeahces resurssaide.

Sámi berštumit leat hui unnán mielde stuorrapolitihkas mas gilvaluvvo luondduresurssaid alde riikkarájáid rastá, juste dás min iežamet stohpouvssa olggobealde.

Buot mii dáhpáhuvvá davviguovlluin váikkuha maiddá sámiide. Eamiálbmogiid dábálaš eallinvuođu lea juo uhkiduvvon mánggaládje ja go doaimmat lassánit, de uhkiduvvo vel eambo.

Norga lea guovddáži davviguovlluin ja Norggas lea sierranas ovddasvástádus sápmelaččaid ektui. Norggas lea geatnegasvuohta čuovvut álbmotrievtti mii addá sámiide sierranas saji.

Sámi servodaga ja sámi kultuvrra ovddal bohtet ollu hástalusat go davviguovlluin lassánit doaimmat. Mii fertet ráhkkanit seailuhit ja ealihit sámi kultuvrra stuorra nuppástemiid čađa mat orrot leamen boahtimin ja mii fertet hui dihtomielalaččat smiehttat mo mii galgat joatkit nanus ja gievrras álbmogin – maiddá go oljomáidnasat leat nohkan.

Norgga stáhta lea vuodđuduvvon guovtti álbmoga eatnamiidda; dáččat ja sápmelaččat. Sámi guovlluin leat ollu riggodagat. Našunalstáhta ja fitnodagat eai sáhte beare viežžat resurssaid iežaset strategalaš dárbbuid mielde ja márkana oastinnávcca ja hattiid mielde.

NSR oaivvilda davviguovlopolitihkas čuovvovačča:

Vuoigatvuodát

- NSR čujuha sámiid oktasaš árbejuvvon vuoigatvuođaide ja oaivvilda beassatlašvuohta resursaide galgá leat sámi dohkkejumi duohken. Almmolaš ja priváhta beroštumit fertejit dahkat čielga šiehtadusaid sámi álbmogiin ja oažžut dohkkejumi sámi álbmogis.
- Vuoigatvuođagažaldagaid ferte čielggadit ja meannudit mánggaid dásiin. NSR oaivvilda ahte ferte šiehtadallat Sámedikkiin dakkár áššiin mat gusket bajit dási sámi vuoigatvuođaid, maiddái eatnanvuloš resurssain. Dain guovllun main geavahan- ja vuoigatvuođaguovllut leat čilgejuvvon Finnmárkkulága olis galget sámi vuoigatvuođaoamasteaddjit beassat cealkit oainnuset.

Ođasmahtti ja ođasmahtekeahces resurssaid ávkkástallan

- NSR oaivvilda ahte ođasmahtti resurssat galget leat vuodđun min davviguovllu servodagaid ovdáneamis. Ođasmahtti resurssat leat nanaguoddevaččat ja leat ealihan álbmoga álgoálggos. Sámi servodat lea sierranasat sorjavaš ja leamaš sorjavaš das ahte resurssat hálldašuvvojit rievttis lági mielde.
- Mearraguovlluid ollislaš ekovuodđuduvvon hálldašanjurddašeamis leat eamiálbmogat, ja earát geat orrot dáppe, oassin mariinna birrasis ja sin vuoigatvuođat ja beroštumit galget válđojuvvot vuhtii. Sihke kultuvrralaš ja biologalaš šládjivuohta leat guovddáš oasis ekovuogádatvuodđuduvvon hálldašeamis. Buot sisabáhkemat Barentsáhpái ja lagaš riddoguovlluide Davvi-Norggas váikkuhit sámi beroštumiid.
- Sámiid vuoigatvuođat eamiálbmogin fertejit celkojuvvot plánain mat čilgejit mo petroleumsressurssaid leat áigumin viežžat dain guovlluin, mo doaibma galgá čadahuvvot ja mo dietnasa juohkit.

NSR oaivvilda ahte oljo- ja gássaviežžan mearas ja stuora minerálaviežžamat gáttis eai leat biras- ja servodatlaččat nanaguoddevaččat guhkes áiggi jurddašeamis. Heajos beliid ferte dattege árvoštallat buriid beliid ektui.

- Jos petroleumviežžan doahttala bajimus birasstandárddaid, ja sámi vuoigatvuođat adnojuvvot árvvus, ja jos buot árvoháhkkan mii dáhpuhuvvá dain guovllun main sámit leat beroštumit sihke mearas ja nannamis bohtet sámi servodahkii buorrin njuolga dahje mohki bokte, de sáhtta oljo- ja gássaviežžan leat dohkálaš.
- Mekanismmat fertejit ásahuvvot mat sihkkarastet ahte sámi servodahkii bohtá dienas dain viežžandoaimmain mat leat biddjojuvvon johtui ja boahhteáiggis biddjojuvvot johtui ođasmahtekeahces ressursaide viežžamis sámi guovlluin. Dienas galgá leat fárus ovdánahttimin sámi servodaga juohke láhkai. Dietnasa sáhtta máksit indirekte vearuid bokte, dahje njuolga manjá go fitnodagat ja eamiálbmogiid lobálaččat vállejuvvon ovddasteaddjit leat šiehtadallan. Sáhtta maid jahkásaččat máksit dietnasa dan mielde man stuoris sisaboahu lea, dahje oktii máksit fondii ja dasto geavahit foandda reanttuid.

Searvan davviguovlupolitihkkii

- NSR oaivvilda ahte sámi servodagas lea vuoigatvuohta ollásit searvat daidda proseassaide mat váikkuhit davviguovlluide. Riikkadásis mis lea álbmotválljejuvvon

orgána, Sámediggi, mainna NSR oaivvilda ferte konsulteret daid doaimmain mat leat davviguovlluin.

- Vai sámi servodat beassá leat duohta oassálasti davviguovllu proseassain, de ferte gealbbu loktet ja čadahit kapasitehta- ja ásašnannema olles sámi servodagas. Vai searvan šattašii beaktil ja ollislaš, de ferte sámi servodahkii sihkkarastit resurssaid mat dahket vejolažžan searvat proseassaide.
- NSR oaivvilda ahte go buot aktevrrat ovttasráđiid hábmejit nana ja buori davviguovlopolitihka, de fápmobalánsa sihkkarastojuvvo ja vejolašvuohta oažžut ceavdilis ovdáneami nannejuvvo.

Riikkaidgaskasaš fitnodagaid ovddasvástádus

- Riikkaidgaskasaš fitnodagat váikkuhit olu daidda doaimmaide mat dáhpáhuvvat davviguovlluin. NSR oaivvilda ahte sámi álbmot ferte beassat searvat ságastallamiidda ja šiehtadallamiidda mat leat multinašunála fitnodagaiguin ja eará stuora fitnodagaiguin mat leat áigumin doaibmagoahtit dán guovllus, leaš dál nannamis dahje mearas. Searvan galggašii maid dáhpáhuvvat váikkuhusguorahallamiin maid fitnodagat čadahit doaimmaset oktavuodas.
- Riikkaidgaskasaš fitnodagain lea maid ovddasvástádus eamiálbmogiid ektui álbmotrievtti olis, nu go olmmošvuoigatvuodakonvenšuvnna ja ILO konvenšuvnna nr 169 olis. Fitnodagain galget leat ehtalaš standárddat, nugočoduvvon “Corporate Social Responsibility” mat vástidit unnimusstandárddaide mat leat ILO konvenšuvnna nr 169.

Biras- ja dásseárvoperspektiiva

- NSR lea vuorrástuvvan go ovdáneapmi manná nu johtilit davviguovlluin ja gáibida ahte bajimus birasstandárdat gáibiduvvojit buot doaimmain mat čadahuvvojit guovlluin. Proseassaid váikkuhusat: huksen, viežžan, infrastruktuva ja fievrrideapmi ferte čielggaduvvot, ii duššefal ovdal proseassa, muhto fertejit leat mekanismmat mat árvoštallet leat go muhtun váikkuhusat rievdan bargadettiin. Buoremus gearggusvuohta ferte leat sajis dustet fáhkkadilálašvuođaid.
- NSR lea vuorrástuvvan go sohkabeliid dásitvuohta ii leat dain báikegottiin main leat stuora industriijahuksema. Huksedettiin ferte ovddidit nanaguoddevaš báikegottiid main dásitvuođaoaidnu váldojuvvo vuhtii. Oččodit ferte nissoniid industriija bargosajiide, ja ferte ráhkadit molssaevttolaš bargosajiid nissoniidda vai njulge váilevaš dásitvuođa.

Redakšuvdnalávdegoddi ovddidii ođđa mearrádusevttohusa.

**Tor Mikalsen, NSR Davvi-Romssa sámediggeáirras, evttohii rievdadit
redakšuvdnalávdegotti mearrádusevttohusa**

Siidu 2 Ođasmahtti ja ođasmahtekeahkes resurssaid ávkkástallan

Čuokkis 3, 4 ja 5 sihkkojuvvojit ja sadjái bohtet dát guokte čuoggá:

Petroleumviežžan mearas dagaha nuoskkidanvára hearkkes arktalaš guovlluin ja sáhtta leat váralaš dehálaš guollehivvodagaide. Petroleumviežžan ja geavaheapmi lea stuorimus sivva olmmošráhkaduvvon dálkkádatrievdamiidda.

Dálá dilis lea goittot juo addojuvvon petroleum viežžanlohpi muhtun sajiin Barentsábis. Ruošša bealde leat maid viežžagoahtimin petroleum ja Ruošša nannamis fievrriduvvo olju lahka Norgga rittu. Dán dilis, mas ressursat ávkkástallojuvvojit sámi lagaš guovlluin, fertejit sámi vuoigatvuodát ja eará álgoálbmotvuoigatvuodát adnojuvvo árvvus. Eamiálbmotvuoigatvuodát fertejit leat mearkkašahtti doaimmaid plánemis ja čadaheamis ja guovllu árvvuid juohkimis.

Maŋemus čuokkis bissu

Mearriduvvo 7 jiena vuostá

Riikkačoahkkima mearriduvvon cealkámuš davviguovlopolitihka birra:

NSR oaivvilda davviguovlopolitihkas čuovvovačča:

Vuoigatvuodát

- NSR čujuha sámiid oktasaš árbejuvvon vuoigatvuodaide ja oaivvilda beassatlašvuohta resursaide galgá leat sámi dohkkejumi duohken. Almmolaš ja priváhta beroštumit fertejit dahkat čielga šiehtadusaid sámi álbmogiin ja oazžut dohkkejumi sámi álbmogis.
- Vuoigatvuodagažaldagaid ferte čielggadit ja meannudit mánggaid dásiin. NSR oaivvilda ahte ferte šiehtadallat Sámedikkiin dakkár áššiin mat gusket bajit dási sámi vuoigatvuodaid, maddái eatnanvuloš ressursain. Dain guovllun main geavahan- ja vuoigatvuodaguovllut leat čilgejuvvon Finnmárkkulága olis galget sámi vuoigatvuodaoamasteaddjit beassat cealkit oainnuset.

Ođasmahtti ja ođasmahtekehtes ressursaid ávkkástallan

NSR oaivvilda ahte ođasmahtti ressursat galget leat vuodđun min davviguovllu servodagaid ovdáneamis. Ođasmahtti ressursat leat nanaguoddevaččat ja leat ealihan álbmoga álgoálggos. Sámi servodat lea sierranasat sorjavaš ja leamaš sorjavaš das ahte ressursat hálldašuvvojit rievttis lági mielde.

Mearraguovlluid ollislaš ekovuodđuduvvon hálldašanjurddašeamis leat eamiálbmogat, ja earát geat orrot dáppe, oassin mariinna birrasis ja sin vuoigatvuodát ja beroštumit galget válđojuvvot vuhtii. Sihke kultuvrralaš ja biologalaš šláddjiivuohta leat guovddáš oasis ekovuogádatvuodđuduvvon hálldašeamis. Buot sisabáhkemat Barentsáhpái ja lagaš riddoguovlluide Davvi-Norggas váikkuhit sámi beroštumiid.

NSR oaivvilda ahte oljo- ja gássaviežžan mearas ja stuora mineralaviežžamat gáttis eai leat biras- ja servodatlaččat nanaguoddevaččat guhkes áiggi jurddašeamis. Heajos beliid ferte dattege árvvoštallat buriid beliid ektui.

- Petroleumviežžan mearas dagaha nuoskkidanvára hearkkes arktalaš guovlluin ja sáhtta leat váralaš dehálaš guollehivvodagaide. Petroleumviežžan ja geavaheapmi lea stuorimus sivva olmmošráhkaduvvon dálkkádatrievdamiidda.
- Dálá dilis lea goittot juo addojuvvon petroleum viežžanlohpi muhtun sajiin Barentsábis. Ruošša bealde leat maid viežžagoahhtimin petroleum ja Ruošša nannamis fievrriduvvo olju lahka Norgga rittu. Dán dilis, mas ressursat ávkkástallojuvvojit sámi lagaš guovlluin, fertejit sámi vuoigatvuođat ja eará álgoálbmotvuoigatvuođat adnojuvvo árvvus. Eamiálbmotvuoigatvuođat fertejit leat mearkkašahtti doaimmaid plánemis ja čađaheamis ja guovllu árvvuid juohkimis.
- Jos petroleumviežžan doahttala bajimus birasstandárddaid, ja sámi vuoigatvuođat adnojuvvojit árvvus, ja jos buot árvoháhkkan mii dáhpuhuvvá dain guovllun main sámit leat beroštumit sihke mearas ja nannamis bohtet sámi servodahkii buorin njuolga dahje mohki bokte, de sáhtta oljo- ja gássaviežžan leat dohkálaš.
- Mekanismmat fertejit ásahuvvot mat sihkkarastet ahte sámi servodahkii bohtet olu árvvut dain viežžandoaimmain mat leat biddjojuvvon johtui ja boahhteáiggis biddjojuvvojit johtui ođasmahtekeahces ressursaid viežžamis sámi guovlluin. Árvvut galget leat fárus ovdánahttimin sámi servodaga juohke lágkai. Árvosirdima ferte šiehtadallat eiseválddiiguin ja fitnodagaiguin.

Searvan davviguovlupolitihkkii

- NSR oaivvilda ahte sámi servodagas lea vuoigatvuohta ollásit searvat daidda proseassaide mat váikkuhit davviguovlluide. Riikkadásis mis lea álbmotválljejuvvon orgána, Sámediggi, mainna NSR oaivvilda ferte konsulteret daid doaimmain mat leat davviguovlluin.

Vai sámi servodat beassá leat duohta oassálasti davviguovllu proseassain, de ferte gealbbu loktet ja čadahit kapasitehta- ja áhusnannema olles sámi servodagas. Vai searvan šattašii beaktil ja ollislaš, de ferte sámi servodahkii sihkkarastit resursaid mat dahket vejolažžan searvat proseassaide.

- NSR oaivvilda ahte nana ja buorre ovttasbargu daiguin aktevrraiguin geat hábmejit politihka ja ovdáneami davviguovlluin lea fárus váikkuheamen nanaguoddevaš ovdáneapmái dán guovlluin.

Riikkaidgaskasaš fitnodagaid ovddasvástádus

- Riikkaidgaskasaš fitnodagat váikkuhit olu daidda doaimmaide mat dáhpuhuvvet davviguovlluin. NSR oaivvilda ahte sámi álbmot ferte beassat searvat ságastallamiidda ja šiehtadallamiidda mat leat multinašunála fitnodagaiguin ja eará stuora fitnodagaiguin mat leat áigumin doaibmagoahhtit dán guovllus, leaš dál nannamis dahje mearas. Searvan galggašii maid dáhpuhuvvat váikkuhusguorahallamiin maid fitnodagat čadahit doaimmaset oktavuodas.
- Riikkaidgaskasaš fitnodagain lea maid ovddasvástádus eamiálbmogiid ektui álbmotrievtti olis, nu go olmmošvuoigatvuođakonvenšuvnna ja ILO konvenšuvnna nr 169 olis. Fitnodagain galget leat ehtalaš standárddat, nugohčoduvvon “Corporate

Social Responsibility” mat vástidit unnimusstándarddaide mat leat ILO konvešuvnnas nr 169.

Biras

- NSR lea vuorrástuvvan go ovdáneapmi manná nu johtilit davviguovlluin ja gáibida ahte bajimus birasstanddárdat gáibiduvvojit buot doaimmain mat čađahuvvojit guovlluin. Proseassaid váikkuhusat: huksen, viežžan, infrastruktuva ja fievrrideapmi ferte čielggaduvvot, ii duššefal ovdal proseassa, muhto fertejit leat mekanismmat mat árvoštallet leat go muhtun váikkuhusat rievdan barggadettiin. Buoremus gearggusvuolta ferte leat sajis dustet fáhkka dilálašvuodaid.
- NSR lea vuorrástuvvan go sohkabeliid dássitvuolta ii leat dain báikegottiin main leat stuora industriijahuksema. Huksedettiin ferte ovddidit nanaguoddevaš báikegottiid main dássitvuodaoaidnu váldojuvvo vuhtii. Oččodit ferte nissoniid industriija bargosajiide, ja ferte ráhkadit molssaevttolaš bargosajiid nissoniidda vai njulge váilevaš dássitvuoda.
- Dálkkádatrivedamat ja nuoskkideamit váikkuhit lundui mii lea min birra, ja váikkuha maiddái min ealáhusaid eallinfápmui ja dearvvašvuhtii ja dasto maid min iežamet dearvvašvuhtii. Sámi kultuvra ferte leat gearggus dustet ja birget daiguin rievdadusaiguin mat bohtet seammás go nákke vuhtii váldit daid árvvuid ja dan máhtu mii juo lea sámi servodagas.

Hástalusat sámi servodahkii ja álbmotgaskasaš ovttasbargui

- Eamiálbmotdimenšuvdna davviguovlluid proseassain gáibida mánggaid dásiid ovttasbarggu: sihke siskkáldasat sámi servodagas ja olgguldasat eará eamiálbmogiid ektui, ja davviguovlluid álbmogiid ektui muđui, stáhtain ja ealáhuseallimiin. NSR oaivvilda dáid vuodul ahte Sámediggi ferte barggahit olles sámi servodaga vai mii ovttas sáhttit váikkuhit daidda proseassaide mat dáhpáhuvvet davviguovllu ektui ja bargat aktevrraid ektui sihke siskkáldasat ja olgguldasat.
- Doalahandihte ja ovdánahtindihte eamiálbmotservodagaid davvin, de ferte lámhit diliid buori kulturbargguide Sámis sorjakeahttá riikkarájáin.
- Go lea sáhka gealboloktemis, de ferte nannet govda gealbbu mii dál juo lea sámi servodagas, árbevirolaš máhtu, min máilmmiipmárdusa, máhtu riikkaidgaskasaš proseassain ja eamiálbmotvuoigatvuodaid ovdáneamis ja eará mii sáhtta ovdánahttit olles sámi diehtomáilmmi, ja dákko bokte nannet min iežamet dutkanbirrasiid.
- Mii fertet bargat vai min ásašusain leat doarvái návccat čuovvut ovdáneami mii dáhpáhuvva máhtobirrasiin mat bargat davviguovlluin, ja ovddidit min iežamet máhtu ja gealbbu, sihke árbevirolaš gealbbu ja ođđa dutkama, ja bargat vai beassat searvat daidda máhtobirrasiidda ja proseassaide mat muđui gávdojit.
- Mii galgat oahppat ja ovddidit ođđa gealbbu báikegottiid olbmuid gaskkas vai mii sáhttit searvat ođđa doaimmaide mat bođežat min guovlluide, earret eará vai sihkkarastit orruma ja ekonomalaš ovdáneami báikegottiin ja guovllus.

- Searvvadettiin riikkaidgaskasaš proseassaide oažžu sámi servodat diehtit ođđaseamos diehtagiid. Dáiguin diehtagiiguin sáhttit heivehit min iežamet strategiijaid mat čilgejit mo dustet ođđa ja rievddadeaddji hástalusaid min guovlluin

Mearriduvvon 1 jiena vuostá

Ášši 9 Doaibmaplánat

9.1 NSR Riikkastivra

Rievdadanevttohus, Åge Nordkild - Inna ja biras sámiid searvi:

Strategija 2:

Lasihit sáni ealáskahttit.

Doaibma: Sámeálbmotfoandda reanttut geavahuvvojit gáhttet, nannet ja ealáskahttit sámegiela.

Mearriduvvon

Lassievttohus Sara Lervollas, Gáivuona sámesearvi: Joatkit buori ja systemahtalaš barggu sihkkarastin dihte nissoniid guovddáš doaimmaide NSRas.

Mearriduvvon

Riikkastivrra lassievttohus:

Strategiija 2: Sámegiela ealáskahttin

Bargat dan ovdii ahte sámegiella seailluhuvvo ja nannejuvvo našunála ealáskahttinproseassa bokte, sihke dain guovlluin gos lea nanus sámegiella ja dain guovlluin go giella lea áitojuvvon. Sámegiella lea davvi-, julev- ja lullisámegiella.

Doaibma:

Čuovvolit *Samisk er tøft!*

NSR áigu bargat dan badjelii ahte *Samisk er tøft!* raportta evttohusat čuvvojuvvojit. Earrat eará galgá ásahuvvot bearráigeahččanorgána mii goziha sámegiela geavaheami ja ovddideami almmolaš hálddašeamis, orgánain ja fálaldagain. Beairráigeahččanorgána galgá maid bargat eará doaimmaiguin mat nannejit sámegiela sámiid gaskkas friddja ja iešheanalis vuodus.

Ollesolbmooahpahuš sámiide

NSR galgá oččodit ollesolbmofálaldagaid sámiide geat eai máhte čállit sámegiela/hállat sámegiela ja sidjiide geat eai leat oahppan čállit sámegiela.

Sámeálbmotfoandda reanttut geavahuvvojit gáhttet, nannet ja ealáskahttit sámegiela.

Strategiija 3: Nannet sámi dáidaga ja kultuvrra

NSR galgá bargat dan badjelii ahte árbevirolaš sámi kulturovdanbuktimat ja ođđaágasaš sámi dáiddá, kulturmuittut, festiválat main lea sámi sisdoallu ja sámegielmedia nannejuvvo sámi servodagas.

Doaimmat:

Sámi mediafoandda ásaheapmi

NSR galgá čuovvulit riikkastivrra evttohusa áсахit sámi mediafoandda man ulbmil galgá leat časkit oktii sámezielaviissaid oktan beaivválaš sámezielaviisan ovdal válgaáigodaga loahpa.

Riddu Ridđu stáhtabušehttii

NSR áigu bargat dan badjelii ahte Riddu Ridđu festivála boadášii stáhtabušehttii .

Mearriduvvon

Lassi- ja rievdadusevttohusat mearriduvvon.

NSR strategija- ja doaibmaplána čuovvu mielddusin.

Ovttajienalaččat mearriduvvon

9.2 NSR-Nuoraidlávdegotti doaibmaplána

Ovttajienalaččat mearriduvvon

Čuovvu mielddusin.

9.3 SOL – Sámi oahppolávdegotti doaibmaplána

Ovttajienalaččat mearriduvvon

Čuovvu mielddusin

Ášši 10. Bušeahat 2007, das maid fárus miellahttodivatmáksu ja movt geavahit ruđaid Sámi Áviissa–Ášu ossosiid vuovdimis

10.1 NSR – válдоorganisašuvdna

Riikkastivrra mearrádusevttohus:

**NSR REHKETDOALLU ja
BUŠEAHTTA**

**2 007
Evttohuuvon**

Sisaboadut;

Doaibmadoarjja Sámedikkis	1 200 000
Riikkačoahkkiniežasoassi	0
Čállibálvalusat sámediggejovkui	150 000
Doarjja nuoraidbargui	170 000
Miellahttomáksu	60 000
Njuolggamiellahtut	3 000
Iešguđetge sisaboadut	100 000
Sisaboadut oktiibuot	1 683 000

Ossodat 1 Hálldahus:

Bálgagolut:

Jodiheddji honorára	170 000
Čállingotti bálgagolut	348 400
Bargiidgolut oktiibuot	518 400

Eará doaibmagolut:

Čállingotti viessoláigu	40 000
Čállingotti doaibmagolut	143 000

Rehkedoalldárkkisteapmi	32 000
Rehketdoallu	43 000
Addojuvvon skeaŋkkat/doarjagat	7 100
Árvovuolideamit	15 000
Eeará doaibmagolut oktiibuot	280 100
Ossodat 1 Hálddahus oktiibuot	798 500
Ossodat 2: Riikkastivra/ovddast.	122 400
Ossodat 3: Válgá	0
Ossodat 4: Ovddasteamit	<i>Loahpáhuvvon</i>
Ossodat 5: Nuoraidlávdegoddi	
Honorárat	25 000
NSR-N čoahkkimat	100 000
Politihkalaš doaibma/jienastus- lohku	15 000
Nuoraidkonferánsa	60 000
Seminára riikkačoahkkima oktavuođas	40 000
Ossodat 5: Nuoraidlávdegoddi	240 000
Ossodat 6: Riikkačoahkkin	450 000
Ossodat 7: Sámediggejoavku	<i>Loahpáhuvvon</i>
Odda ossodat 4: Sierranas prošeavttat	80 000
<u>Doaibmagolut oktiibuot</u>	<u>1 690 900</u>
Doaibmaboáđus	-7 900
Finánsápoasttat:	
Reantasisaboáđut báhkkus	7 000
Finánsapoasttat oktiibuot:	7 000
JAHKEBOAĐUS	<u>-900</u>

Mearrádusevttohus:

Riikkačoahkkin váldá riikkastivrra reviderejuvvon 2006 bušeahta diehtun.

NSR 2007 bušeahtta mas lea sisaboahtu 1.683.000 ja golut 1.690.900, ja posiiva finánsaboáđus 7.000 dohkkehuvvo. Boáđus lea bušeahtta mii lea balánsas.

Lassin doarjagiidda ossodagas 4, de lea riikkastivrras fápmudus geavahit gitta 100 000 ruvnnu NSR kapitálas lávdegoddebergguide ja politihkkahábmememii.

NSR struktureren galgá addit buoret ressursageavahemi ja stivra berre ohcat olggobealde-ruđa prošeavttaide. Riikkastivra revidere 2007 bušehta dárbbu mielde.

Rievdadusevttohus NSR-Nuoraidlávdegoddi:

Lasihit nuoraidlávdegotti rámma 315 000,- rádjai.

Unnidit 70 000,- sisaboađuin - iešguđetge sisaboađut. Unniduvvo 30 000,- rádjai.

Lasihit servviid mávssu riikkačoahkkima oktavuodas (800,- * 90 áirasat) 72 000,-

Jienasteapmi:

Riikkastivrra evttohus: 25 jiena

NSR-Nuoraidlávdegotti evttohus: 27 jiena

Bušehtta oktan NSR Nuoraidlávdegotti rievdadusevttohusain lea ***mearriduvvon 25 jiena vuostá:***

NSR REHKETDOALLU ja

BUŠEAHTTA

2007

Sisaboađut;

Doaibmadoarjja Sámedikkis	kr 1 200 000,00
Riikkačoahkkiniežasoassi	kr 72 000,00
Čállibálvalusat sámediggejovkui	kr 150 000,00
Doarjja nuoraidbargui	kr 170 000,00
Miellahttomáksu	kr 60 000,00
Njuolggamiellahtut	kr 3 000,00
Iešguđetge sisaboađut	kr 45 000,00
Sisaboađut oktiibuot	kr 1 700 000,00

Ossodat 1 Hálldahus:

Bálgagolut:

Jođiheaddji honorára kr 170 000,00

Čállingotti bálgagolut kr 348 400,00

Bargiidgolut oktiibuot kr 518 400,00

Eará doaibmagolut:

Čállingotti viessoláigu kr 40 000,00

Čállingotti doaibmagolut kr 143 000,00

Rehkedoalodárkkisteapmi kr 32 000,00

Rehketdoallu kr 43 000,00

Addojuvvon skeaŋkkat/doarjagat kr 7 100,00

Árvovulideamit kr 15 000,00

Eará doaibmagolut oktiibuot kr 280 100,00

Ossodat 1 Hálldahus oktiibuot kr **798 500,00**

Ossodat 2: Riikkastivra/ovddast. kr **122 400,00**

Ossodat 3: Válga

Ossodat 4: Ovddasteamit

Ossodat 5: Nuoraidlávdegoddi kr **315 000,00**

Ossodat 6: Riikkačoahkkin	kr 450 000,00
Ossodat 7: Sámediggejoavku	
Ođđa ossodat 4: Sierranas prošeavttat	kr 80 000,00
<u>Doaibmagolut oktiibuot</u>	kr 1 765 900,00
Doaibmaboáđus	kr (65 900,00)
Finánsápoasttat:	
Reantasisaboáđut báhkkus	kr 7 000,00
Finánsapoasttat oktiibuot:	kr 7 000,00
	kr (58 900,00)
JAHKEBOAĐUS	kr 7 000,00

10.2 NSR-Nuoraidlávdegoddi

Evttohus nuoraidlávdegottis:

	2006	2007
NSR – nuoraidbargguid doaimmaheapmái	90 000	100 000
Fordelingsutvalget/Juogadanlávdegoddi	160 000	170 000
NSR – nuoraidseminára čađaheapmái	0	55 000
Prošeaktaruđat	70 000	70 000
	320 000	395 000
	2 006	2 007
Jodiheaddjihonorara	15 000	10 000
Nubbinjodiheaddji honorara	10 000	5 000
Nuoraidčáli bálká	0	50 000 ¹
Oassi rehketdoalus ja dárkkisteamis	12 000	15 000 ²
Oassi čállingotti bálkágoluin	40 000	0 ³
Doaibma**	20 000	20 000 ⁴
Politiikkálaš doaibma	40 000	40 000
Čoahkkimat	73 000	130 000
Nuoraidkonferánsa	60 000	80 000
Riikkačoahkkinseminára	50 000	45 000
	320 000	395 000

³

⁴ NSR-N lea dássáži máksán iežas telefunrehkegiid jnv.
Postere

Doaibmagolut galget oidnosii nu ahte sáhtta duođaštit nuoraiddoaimmaid

Mearriduvvon 25 jiena vuostá

10.3 SOL – Sámi oahppolávdegoddi

Ovttajienalaččat mearriduvvon

Bušehtat jienasteapmái oktan.

Bušehttat ovttajienalaččat mearriduvvon.

Ášši 11. Cealkámušat NSR 2006 riikkačoahkkimis (resolušuvnnat)

Norgga Sámiid Riikkasearvvi riikkačoahkkincealkámuš nr. 1/2006

Sámi girjjálašvuoda oastinortnet

Norgga kulturráđđi ásahii mánja jagi dás ovdal girjeoastinortnega. Sii sirde oastinortnega Davviriikkaid ministarráđđái mii sirdii ortnega Sámiráđđái mii jagis 2000 ii šat gávdnan ruđaid ortnegii.

Lea stuora hástalus gávdnat sámezielgirjjiid. Sámi girjjálašvuodta almmuhuvvo smávva lágadusain mat eai goastta márkaniidda fievrridit iežaset girjjiid.

Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) 2006 riikkačoahkkim oavvilda lunddolaččan ahte Kultur- ja girkodepartemeanta, stáhtaráđi Trond Giske bokte, váldá ovddasvástádusa ásahit ođđa sámi girjjálašvuoda oastinortnega. Oastinortnegat leat deháleamos vuohki ovddidit ođđa girjjálašvuoda. Oastinortnegiin ožžot skuvllat- ja álbbmorgirjerádjosat skeaŋkan girjepáhka mas leat ođđa sámezielat girjjiid.

Ovttajienalaččat mearriduvvon

Norgga Sámiid Riikkasearvvi riikkačoahkkincealkámuš nr. 2/2006

Sámi oahpponeavvojahki – Sámi máhttolokten

Guhkes áiggi juo lea leamaš oahpponeavvováilivuodta sihke sámezielas ja sámegeilli dadjatjuo buot dásiin, mánáidgárddis gitta joatkkaskuvlla dássái. Ádjána menddo guhkes áiggi gárvet doarvái oahpponeavvuid ohppiide, danne go váilot sihke ruđalaš ja olmmošlaš návccat.

Ođđa skuvlaodastus, Máhttolokten, buktá oahpponeavvodárbbu mánngaid ođđa fágain, erenoamážit joatkkaskuvladásis.

Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) Riikkačoahkkim evttoha ahte lágiduvvo sámi oahpponeavvojahki skuvlajagis 2008-09. Buot oahpponeavvoráhkadeaddjit barggahuvvojit ráhkadit oahpponeavvuid buot dásiide ja buot sámegeiela čállinvugiide. Dát ferte dáhpáhuvvat mánngaid dásiin, ja barggu fertešii álggahit juo 2006 čavčča:

- *Kártet ruhtadangálduid. Čielggadit dárbbu ja maid galgá ráhkadit, makkár gielaide ja makkár dásis ja makkáršláját oahpponeavvuid;*
- *Movttidit bargat ja áŋgiruššat;*

- *Kurssat ja lassioahppofálaldagat oahpponeavvoráhkadeamis;*
- *Čállit, ovddidit ja ráhkadit oahpponeavvuid;*
- *Layout ja hábmen;*
- *Geahččalit, lohkat korrektuvrra ja bearráigeahččat kvalitehta;*
- *Márkanastit, márkaniidda doalvut, ja sisaoastinortnet*

Oahpponeavvojahkii ii galgga hehttet oahpponeavvoráhkadeami mii juo lea jodus. Oahpponeavvoráhkadeapmi ii galgga bisánit dákkár áŋgiruššama maŋŋá, muhto oahpponeavvut galget ođasmahttot, buoriduvvot ja ráhkaduvvot.

NSR riikkačoahkkin deattuha ahte oahpponeavvoráhkadeapmi maiddá lea Norgga eiseváddiid ovddasvástáduš ja ovdeha ahte stáhta ruhtada sámi máhttoloktema.

Ovttajienalaččat mearriduvvon

Norgga Sámiid Riikkasearvvi riikkačoahkkincealkámuš nr. 3/2006

Doarjja palestiinnalaš álbmogii

Norgga Sámiid Riikkasearvi (NSR) lea álgu rájes čájehan solidaritehta máilmmi eamiálbmogiiguin ja eará álbmogiiguin geat leat gillán okkupašuvnna geažil. NSR bivdá ráđdehusa lasihit politihkalaš proseassa Israel vuostá vai Israeal geassáda okkuperejuvvon guovlluin.

Mearriduvvon 14 jiena vuostá

Norgga Sámiid Riikkasearvvi riikkačoahkkincealkámuš nr. 4/2006

Riddu Riddu-festivála ja Ája sámi guovddáža viidideapmi stáhtabušehttii

Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) Riikkačoahkkin geassemánu 9. – 11. beivviid 2006 cealká ahte lea dehálaš ruhtadit Ája sámi guovddáža ja Riddu Riddu-festivála knutepunkt-festiválan stáhtabušehtas 2007.

Ája sámi guovddáš lea sámegeiela, sámi historjjá ja kultuvrra gealboguovddáš ja lea stuorrumin. Mánŋa beali leat ovtas áŋgiruššan guvllolaččat: Gáivuona suohkan, Romssa fylkkasuohkan, Sámediggi, ja Ája sámi guovddáš ja guovddáža oassi huksejuvvui gárvvisin 2005 čavčča. Dán huksemis ovdehuvvui ahte Stáhta galgai searvat ollislaš huksema ollašuttimii.

Riddu Riddu-festivála lea mánŋa jagi čájehan ahte festivála ánsása beassat stáhtabušehttii knutepunktásahussan. Váile 400 eaktodáhtolaš bargi váldet vuostá hui ollu gussiid Gáivutnii juohke geasi, ja festivála lea okta dain deháleamos festiválain sámi kultuvrii ja máilmmi áidna eamiálbmot-festivála. Eamiálbmotkultuvra lea sihke stáhta ja sámi ovdasvástáduš ja Riddu Riddui fertejit addojuvvot buori eavttut stáhtabušehtas vai festivála náke joatkit dehálaš kulturbarggu.

Ovttajienalaččat mearriduvvon

Norgga Sámiid Riikkasearvvi riikkačoahkkincealkámuš nr. 5/2006

Sámegielloahpahus Oslos

Oslos lea vuoddoskuvlaohppiid sámegielloahpahus Kampen skuvllas Oslo guovddášgávpogis. Skuvlasáhttu lea dat mii buot eanemusat hehte unnimus ohppiid oassálastimis sámegielloahpahusas. Mánáid skuvlasáhttu taksi mielde ii máksojuvvo Kampen skuvlii ovdan ruoktot. Sii šaddet geavahit almmolaš fievrro. Váhnemat ballet sáddemis mánáidasas biilajohtolagas okto johtit. Dán láhkái eai lassán mánát sámegielloahpahussii Oslos.

Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) Riikkačoahkkin gáibida ahte dilálašvuodat láhččojuvvojit nu vai sámi mánát Oslos oadjebasat besset johtit skuvlii Oslos.

Ovttajienalaččat mearriduvvon

Norgga Sámiid Riikkasearvvi riikkačoahkkincealkámuš nr. 6/2006

Stáhta penšunfoanda eret Aracruz Celluloses

Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) Riikkačoahkkin lea duhtavaš go finánsaministar Kristin Halvorsen lea čorgegoahtán investeremiid mat dahkkojit olgoriikka fitnodagain ja geassádan fitnodagain main lea namma Freeport ja Wal Mart.

NSR Riikkačoahkkin áigu garrasit ávžžuhit finánsaministara váldit vel eambo ovddasvástádusa ja geassit Stáhta penšunfoandda olgoriikaoasi eret firnodagas Aracruz Cellulose. Finánsaministar berre maid geavahit eaiggátválddi vai eatnamat addojuvvojit ruovttoluotta Guarani ja Tupinikum álbmogiidda.

Aracruz Cellulose lea báberfabrihkka mas lea váldokantuvra Brasilas, iige dat dohkket eamiálbmogiid vuoigatvuodaid. Sii leat maid rihkkon olmmošvuoigatvuodaid ja riikkaidgaskaš birasgáhttengáibádusaid.

NSR Riikkačoahkkin gáibida ahte finánsaminista miehtá máilmmii váldá ovddavástádusa ja geassá eret investeremiid fitnodagain mat eai váldde vuhtii eamiálbmogiid.

Ovttajienalaččat mearriduvvon

Norgga Sámiid Riikkasearvvi riikkačoahkkincealkámuš nr. 7/2006

Sámi dálveriemut Oslos

Sámi dálveriemut Oslos leat sturron ja riemuin leat dál ollu doalut ja mánggalágán prográmma. Dát leat áidna doalut Lulli-Norggas mat jahkásaččat čohkkejit oaivegávpoga sámiid ja buktet ovdan sámi kultuvrra, maddái eará olbmuide.

Sámi dálveriemut lágiduvvojit eaktodáhtolaččat ja lea dehálaš deaivvadanbáiki Oslo sámiide ja sámiide geat orrot olggobealde Oslo. Sámi dálveriemut leat maid fárus čatnamin sámiid ja ii-sámiid oktii, buorideamen áddejumi ja veahkeheamen olbmuid ipmirdit sihke sullasašvuodaid ja erohusaid. Gulahallan ja oktiigulleašvuolta buorrána. Dehálaš lea joatkit dájna jahkásaš doaluin, sámi kulturfestivála Oslos.

Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) Riikkačoahkkin sihtá ahte Sámi dálveriemut Oslos vuodđuduvvojit ja ožžot fásta doaibmaruđa, ja sihtá bargat riikka eiseválddiid ektui oláhandihte dán.

Ovttajienalaččat mearriduvvon

Norgga Sámiid Riikkasearvvi riikkačoahkkincealkámuš nr. 8/2006

Sámi doaibmaviessu Oslos

Norgga Sámiid Riikkasearvvi (NSR) riikkačoahkkin doarju sámi aktivitehtaviesu Oslos. Dákkár viessu sáhtta šaddat kultuvrralaš ja sosiála deaivvadanbáiki sihke sámiide ja earáide oaivegávpogis. Viessu livččii riggodahkan sihke Oslo sámiide, oaivegávpogii Oslos ja eará guovlluide lulde. Oslo sáhtášii čevllohallat viesuin masa eanas sámi doaimmaid sáhtášii čohkket ovttá dáhki vuollái. Viessu geasuhivččii maid turisttaid ja eará gussiid.

NSR riikkačoahkkin illuda dainna ahte lea juo áсахuvvon Sámi Viessu Oslos. Viessu lea áсахuvvon unna kulturguovddážin mas leat čoahkkimat ja kurssat, smávva sosiála deaivvadeamat ja kantuvrrat maid sámi organisašuvnnat sáhttet láigut. Dát lea buorre álgu. Muhto, Oslo dárbbáša ja ánsšáša eambo. Olu sámi doalut Oslos čájeha ahte leat dárbu stuorit vissui mas leat stuorit vejolašvuoda.

Ovttajienalaččat mearriduvvon

Norgga Sámiid Riikkasearvvi riikkačoahkkincealkámuš nr. 9/2006

Doarjja kveanaide/gáidnolaččaide

Porsáŋggus Sámis ja eará sajiin orrot ollu kveanat ja sámit. NSR riikkačoahkkin oaivvilda ahte livččii riggodahkan olles servodahkii jos kveanat maid oččoše daid vuoigatvuodaid mat sidjiide gullet.

NSR Riikkačoahkkin sávvá Kvæntunetii ollu lihku. Kvæntunet lea Børselv/Pyssyjoki/Bissujogas Porsáŋggus. NSR sávvá ahte bargu ovdána ja šaddá bistevažžan Porsáŋggu suohkana ja eará eiseválddiid ekui, vai almmolaš rahpandilálašvuolta sáhtta dáhpáhuva ja sávahahtti doaimmat sáhttet biddjojuvvot johtui. Mii jáhkket ahte dát šaddá ávkkálaš 3-gielat suohkanii Porsáŋgu ja ávkkálaš sihke kvean ja sámi servodahkii ain ovddasguvlui.

Ovttajienalaččat mearriduvvon

Norgga Sámiid Riikkasearvvi riikkačoahkkincealkámuš nr. 10/2006

Rievssatbivdu čakčat Finnmárkkus

Beroštupmi rievssatbivdui Finnmárkkus lea lassánan, earenoamážit daid maŋemus logi jagiin. Leat olbmot miehtá Norggas geat bohtet min guovlluide bivdin dihte rievssahiid. Dál eai leat Finnmárkku rievssatbivddus makkárga ráddjehusat. Bivdit báhčēt man ollu rievssahiid go ieža beroštit ja man guhká ieža gillejit. Dákkár garra rievssatbivdu čakčat sáhtta váikkuhit rievssathivvodaga loaktimii.

Norgga Sámiid Riikkasearvvi riikkačoahkkin atná dehálažžan dáhkidit ja suddjet rievssatbivddu guovllu/báikki olbmuid ja danin dáhttu Finnmarkku opmodaga farggamusat árvvoštallat ráddjehusaid bivdiide geat áset olggobeale Finnmarkku.

Ovttajienalaččat mearriduvvon

Guokte cealkámuša sáddejuvvojedje riikkastivrii

- Sámegeahtta ovddidan ja suddjen ásaš
- Sámi báhppavirgi Østlánddas

Resolušuvnnat oktan - *Ovttajienalaččat mearriduvvon*

Ášši 12 Válggat

12.1 Jodiheaddji

Silje Karine Muotka (Áltta sámiid searvi) *Ovttajienalaččat válljejuvvon* 2 jahkái

12.2 Riikkastivra

Organisatorálaš nubbinjodiheaddji: Marit Einejord (Romssa sámiid searvi – NSR)

Ovttajienalaččat válljejuvvon 2 jahkái

Riikkastivrralahtut:

Várrelahtut

1 jahkái:

Ingrid Nordal
(Deatnogátti sámiid searvi)

Anne Márjá Gaup Eira (Máze sámiid searvi)
Ingunn Utsi (Davvinjárgga sámiid searvi)

2 jahkái

Thomas Andersen - 2 jahkái
(Stuornjárgga Sámenuorak)

Christina Henriksen (Unjárgga sámiid searvi)
Paul Bendikk Jáma (Romssa sámiid searvi)

1 jahkái

Ing-Lill Pavall
(Sáltto sámesiebrre – NSR)

Kjell Erland Pedersen (Harstad sámiid searvi)
Kari Lifjell (Oslo sámiid searvi)

Ovttajienalaččat válljejuvvon

12.3 Nuoraidlávdegoddi

Lahtut:

Sara Lervoll (Gáivuona sámiid searvi) 2 jahkái
Ul-Juhan Gaup (Guovdageainnu sámiid searvi) 2 jahkái

Várrelahtut

3. Anne Máddji Heatta (Oslo sámiid searvi) 2 jahkái
5. Sandra Fjellaksel Pedersen (Stuornjárgga Sámenuorak) 2 jahkái

Ovttajienalaččat válljejuvvon

12.4 SOL-stivra

Jodiheddji: Kirsti Guvsám (Oslo sámiid searvi) 2 jahkái

Stivrralahtut:

Per Kåre Grønnvoll (Sør-Trøndelag og Hedmark Saemien Saervie) 1 jahkái

Berit Anna Gaup (Álttá sámiid searvi) 2 jahkái

Várrelahtut – 1 jahkái:

1. Nanna Thomassen (Stuornjárgga Sámenuorak)
2. Olav Andersen (Iinná ja biras sámiid searvi)
3. Wenche Nergård (Sáltto sámesiebrre – NSR)

Ovttajienalaččat válljejuvvon

12.5 Válgalávdegoddi

Jodiheddji: Jan Erik Henriksen (Álttá sámiid searvi) 1 jahkái

Lahttut:

Nanna Thomassen (Stuornjárgga Sámenuorak) 1 jahkái

Hugo Kalstad (Sáltto sámesiebbre – NSR) 1 jahkái

Ovttajienalaččat válljejuvvon